

ՆԱԼՈՒՆ ՆԱՅԱՍՏԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱՅԱՍՏԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Ը

1997 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 5-ԻՆ ՎԻԵՆՆԱՅՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝ ԱՇԽԱՏԱԾ ՎԱՌԵԼԻՔԻ ԵՎ ՌԱԴԻՈԱԿՏԻՎ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՆՎՏԱՆ-ԳՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՆԱՄԱՏԵՂ ԿՈՆՎԵՆՅԻԱՅՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՆԱՅԱՍՏԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՆԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐՅԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

22 հունվարի 2013թ.

Նայասրանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Գ. Նարոյթունյանի (նախագահող), Կ. Բալայանի, Ֆ. Թոխյանի, Մ. Թովուզյանի, Ա. Խաչատրյանի, Վ. Նովհաննիսյանի, Ն. Նազարյանի, Ա. Պետրոսյանի (գեկուցող), Վ. Պողոսյանի,

մասնակցությամբ՝ Նանրապետության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցիչ՝ Նայասրանի Նանրապետության էներգետիկայի եւ բնական պաշարների նախարար Ա. Մովսիսյանի,

համաձայն Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Նայասրանի Նանրապետության օրենքի 25, 38 եւ 72-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «1997 թվականի սեպտեմբերի 5-ին Վիեննայում ստորագրված՝ Աշխարհում վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման անվտանգության մասին համապետ կոնվենցիայում ամրագրված պարտավորությունների՝ Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթը Հանրապետության Նախագահի՝ 2012 թվականի դեկտեմբերի 10-ին Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով զեկուցողի գրավոր հաղորդումը, Հանրապետության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով կոնվենցիան եւ գործում առկա մյուս փաստաթղթերը, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց**.

1. Աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման անվտանգության մասին համապեղ կոնվենցիան (Կոնվենցիա) ստորագրվել է 1997 թվականի սեպտեմբերի 5-ին՝ Վիեննայում:

2. Կոնվենցիայի նպատակներն են՝

- հասնել աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման ոլորտում անվտանգության բարձր մակարդակի եւ պահպանել այն ողջ աշխարհում՝ ազգային միջոցների եւ միջազգային համագործակցության ամրապնդման միջոցով՝ ներառյալ, համապատասխան դեպքերում, անվտանգությանն առնչվող տեխնիկական համագործակցությունը.

- ապահովել, որ աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման բոլոր փուլերի ընթացքում առկա լինեն պաշտպանական արդյունավետ միջոցներ հնարավոր վտանգների դեմ, որպեսզի անձինք, հասարակությունն ու շրջակա միջավայրը պաշտպանված լինեն իոնացնող ճառագայթման վնասակար ազդեցություններից ներկա պահին եւ ապագայում այնպես, որ ներկա սերնդի կարիքներն ու ձգտումները բավարարվեն՝ չվրանգելով ապագա սերունդների՝ իրենց կարիքներն ու ձգտումները բավարարելու կարողությունը.

- կանխել ռադիոլոգիական հետեւանքներով վթարները եւ մեղմել դրանց հետեւանքները, եթե վթարը տեղի է ունեցել աշխատած վառելիքի կամ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման ցանկացած փուլում:

3. Կոնվենցիայով Հայաստանի Հանրապետությունը, մասնավորապես, ստանձնում է հետեւյալ պարտավորությունները.

ա) ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ աշխատած վառելիքի կառավարման բոլոր փուլերում անձինք, հասարակությունը եւ շրջակա միջավայրը պարշաճ կերպով պաշտպանված լինեն ռադիոլոգիական վտանգներից, այդ թվում՝

- ապահովել, որ աշխատած վառելիքի կառավարման ընթացքում առաջացած կրիտիկական վիճակն ու մնացորդային ջերմության հեռացման հարցերը պարզաճարձագանք ստանան,

- հաշվի առնել կենսաբանական, քիմիական եւ այլ վտանգները, որոնք կարող են առնչվել աշխատած վառելիքի կառավարման հետ,

- խուսափել այնպիսի գործողություններից, որոնց ողջամտորեն կանխարեսելի հետեւանքներն ավելի լուրջ կլինեն ապագա սերունդների համար՝ ներկա սերնդի համար թույլատրելի հետեւանքների համեմատ:

բ) տեղակայանքների նախագծման եւ կառուցման շրջանակներում ձեռնարկել համապարասխան միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ.

- աշխատած վառելիքի կառավարման տեղակայանքի նախագծմամբ եւ կառուցմամբ նախարեսվեն համապարասխան միջոցներ՝ սահմանափակելու համար անձանց, հասարակության եւ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ռադիոլոգիական ազդեցությունները, ներառյալ արտանետումների եւ չվերահսկվող արտանետումների ազդեցությունները,

- նախագծման փուլում հաշվի առնվեն աշխատած վառելիքի կառավարման տեղակայանքը շահագործումից հանելու հայեցակարգային նախագծերը եւ, անհրաժեշտության դեպքում, տեխնիկական դրույթները,

- աշխատած վառելիքի կառավարման տեղակայանքի նախագծման եւ կառուցման տեխնոլոգիաները հիմնված լինեն փորձի, փորձարկումների կամ վերլուծությունների վրա:

գ) տեղակայանքների շահագործման շրջանակներում ձեռնարկել համապարասխան միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ աշխատած վառելիքի կառավարման տեղակայանքի շահագործումը, սպասարկումը, վերահսկումը, սպուգումներն ու փորձարկումները իրականացվեն սահմանված ընթացակարգերի համաձայն:

դ) աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման անվտանգությունը կարգավորելու նպատակով սահմանել եւ պահպանել իրավական եւ կարգավորող շրջանակ, որով ապահովվում է.

- ճառագայթային անվտանգության համար անվտանգության ազգային պահանջների եւ կանոնակարգերի սահմանում,

- աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման գործունեության լիցենզավորման համակարգ,

- աշխատարժեքի և ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման տեղակայանքն առանց լիցենզիայի առկայության շահագործման կանխելու համակարգ,

- պարզաճ ինստիտուցիոնալ վերահսկողության, կարգավորող սպուգումների և փաստաթղթերի ու հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ,

- կիրառելի կանոնակարգերի և լիցենզիաների պայմանների հարկադիր կատարում,

- աշխատարժեքի և ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման տարբեր փուլերում ներգրավված մարմինների պարպականությունների հստակ բաշխում.

ե) հիմնել կամ նշանակել կարգավորող մարմին, որին հանձնարարվում է իրականացնել Կոնվենցիայով նախատեսված իրավական և կարգավորող շրջանակի իրականացումը, և որին փորձաքննվում են պարզաճ լիցենզիություններ, իրավասություններ, ֆինանսական և մարդկային ռեսուրսներ՝ ստանձնած պարավորությունները կատարելու համար.

զ) ձեռնարկել համապատասխան քայլեր՝ ապահովելու համար, որ նախատեսված լիցենզիաների ֆինանսական միջոցներ, որոնք թույլ կտան իրականացնելու համապատասխան ինստիտուցիոնալ վերահսկողություն և մոնիթորինգ՝ թաղման տեղակայանքը փակելուց հետո անհրաժեշտ համարվող ժամանակահատվածում.

է) ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ արտանետումները սահմանափակվեն, որպեսզի ոչ մի անձ նորմալ իրավիճակներում չենթարկվի ճառագայթային այնպիսի դոզաների, որոնք գերազանցում են դոզաների սահմանափակման պետական հրահանգները, որոնցում պարզաճ կերպով հաշվի են առնված ճառագայթումից պաշտպանության՝ միջազգայնորեն ընդունված ստանդարտները.

ը) ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ՝ ապահովելու համար միջուկային տեղակայանքի անվտանգությունը շահագործումից հանելու ընթացքում, այդ թվում՝ ապահովել, որ առկա լիցենզիայի ներկայությամբ աշխատակազմ և համապատասխան ֆինանսական միջոցներ:

4. Կոնվենցիայով Նայաստանի Նանրապետության ստանձնած պարավորությունները համահունչ են Նայաստանի Նանրապետության Սահմանադրության 9, 10 և 33.2-րդ հոդվածների, 48-րդ հոդվածի 10-րդ կետի դրույթներին և հնարավորություն են տալիս Նայաստանի Նանրապետությանը միանալու համաշխարհային միջուկային համայնքի կողմից աշխատարժեքի և ռադիոակտիվ թափոնների անվտանգ կառավարման կարելությունը ճանաչելու և ապահովելու գործընթացին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից եւ ղեկավարվելով Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 2-րդ կետով, 102-րդ հոդվածի 1-ին եւ 4-րդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Նայասրանի Նանրապետության օրենքի 63 եւ 64-րդ հոդվածներով, Նայասրանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց .**

1. 1997 թվականի սեպտեմբերի 5-ին Վիեննայում ստորագրված՝ Աշխարհավառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման անվտանգության մասին համապետ կոնվենցիայում ամրագրված պարտավորությունները համապարասխանում են Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 102-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է եւ ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՆՈՂ

Գ. ՆԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

22 հունվարի 2013 թվականի

ՄԴՈ - 1069